

L. Poryadchenko Innovative learning technologies opus graders with regard to the principle of continuity.

In article it is shown necessity of acquaintance of children with the description as is functional-semantic type of speech, with features of its structure, construction and an introduction technique in teaching and educational process of preschool centers and elementary schools. The description as one of monologue kinds, will play an important role in development of speech of the child which in an everyday life is more inclined to be expressed in the form of the story. The description in which static character of events is expressed, children acquire much more difficultly, therefore teachers need to know its features that learns children to use its kinds correctly.

Keywords: the description, the statement, the text.

УДК 37 (4): 327.3

ПОСТРИГАЧ Надія Олегівна

*кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН
України*

РОЗВИТОК ІДЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИМІРУ В ОСВІТІ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У статті представлено ретроспективний контент-аналіз провідних документів Європейської Комісії, Ради Європи та ЄС. Автор статті зазначає, що розвиток сутності явища й змісту поняття «європейський вимір в освіті» починає трансформуватись наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття, у зв'язку з поширенням ідей «європеїзації» на культурну, соціальну та політичну сфери життя країн ЄС.

Ключові слова: європейський вимір в освіті, інтеграція, європеїзація, міжнародні освітні організації.

Успіх становлення України в європейському просторі залежить від того, як система освіти реагує на потреби суспільства сьогодення, адже поставила перед собою мету сприяти розвитку демократичної культури, формуванню необхідних для проживання у європейському співтоваристві компетентностей, набуттю необхідних для цього політико-правових та соціально-економічних знань.

Пріоритети загальноєвропейської освіти полягають у наданні молодому поколінню знань про спільну європейську спадщину та практичних умінь адаптуватись до життя і навчання в різних країнах Європи, бути мобільними, соціально здібними, здатними до комунікації та захисту своїх прав [8].

У вітчизняній науково-педагогічній літературі накопичено чимало суджень, ідей та висновків щодо проблем інтеграції України до загальноєвропейського освітнього простору. Зокрема, увага науковців та практиків прикута до аналізу та тлумачення основних положень Болонського процесу та визначення на цій основі актуальних проблем розвитку концептуальних ідей європейського виміру в освіті загалом та педагогічній освіті зокрема (С. Дичковський, П. Згага (P. Zgaga) [6], Б. Кампос (B. Campos), М. Михайліченко, Л. Пуховська [10], Р. Риба (R. Ryba) [12] та ін. Питання упровадження європейського виміру на рівні шкільної освіти загалом та у зміст курикулуму зокрема, присвятили свої дослідження такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як Г. Єгоров, А. Економо [4], Н. Лавриченко [7], О. Локшина, О. Овчарук [8], Ф. Пінгель [9, с.205-229], Н. Ремезовська [11], Дж. Річі, Н. Саввідес (N. Savvides) [13], Д. Філліпс, М. Форбек та інші.

Зокрема, грецький науковець Н. Саввідес у своєму дослідженні викладає деякі теми на основі наукового дослідження європейського виміру в освіті у трьох європейських школах Англії, Бельгії та Іспанії. У цій праці дослідник фокусує нашу увагу на сприйнятті учнями місцевих умов цих шкіл, які

вносять значний вклад у європейський вимір. Результати стосуються шкільного оточення та громади, курикулуму, підходів до вчителів й позакласних заходів. Учений зазначає, що учні надають першорядного значення можливостям інтеграції й взаємодії з учнями різних європейських національних, культурних і мовних підоснов [12, с. 231-232].

Інший зарубіжний учений П. Згага, наголошує, що поряд з процесом «європеїзації», багато було зроблено на користь зміцнення «Європейського виміру», проте, в суспільному контексті цей термін часто звучить як порожні слова, а не як значення, на яке насправді націлена політика. Не слід забувати, що «європейський вимір» може важливим чином сприяти більш «м'яким» цілям, як, наприклад, міжкультурному діалогу тощо [6, с.6-7].

Таким чином, аналіз європейського та вітчизняного зарубіжного досвіду щодо розвитку концептуальних ідей європейського виміру в освіті свідчить про те, що означена проблема досліджена не системно, отримані результати свідчать про неоднозначність трактування та розуміння сутності досліджуваного феномену.

Мета даної статті – аналіз феномена європейського виміру в освіті, його сутності й етапів розвитку та можливостей поширення в педагогічній практиці.

Феномен європейського виміру в освіті (European dimension in education) зародився й набув значного поширення протягом останніх трьох десятиліть у контексті освітньої політики Європейського Союзу (ЄС) і Ради Європи (РЄ) [10, с. 65].

Зокрема, А. Економо виділяє 4 періоди розвитку «Європейського виміру в освіті»:

1. *Період з 1957 по 1976 рр.*, коли «освіта залишалася предметом табу у коридорах Європейської співдружності» і згадувалася лише у відношенні до професійної освіти та підготовки у колі питань, охоплених Римською угодою 1957 р. у сфері соціальної політики. Уперше концепт «Європейський вимір» здобув визнання у доповіді Жанне (Janne report 1973 р.), у якій був представлений план політики Співдружності у сфері освіти. Реалізація європейського виміру в освіті на практиці відбувалась шляхом зростання мобільності через запровадження обмінів працівниками освіти та інформацією в межах країн-членів ЄС, а також шляхом включення тем про Європи та ЄС до навчальних програм [4].

2. *Період з 1976 по 1986 рр.*, коли ЄС проявило більш чіткий інтерес до освіти на рівні проголошення низки освітніх ініціативи та прийняття ряду законів стосовно освіти як політичного напрямку діяльності. Зокрема, Програма дій 1976 р. в освіті Європейської економічної співдружності (Action Programme, 1976) як напрям відповідної політики на Європейському континенті, спрямована на здійснення інтенсивних обмінів інформацією, вдосконалення викладання іноземних мов і встановлення близької співпраці на рівні університетів, практичної реалізації європейського виміру на рівні викладання в початкових та середніх школах країн-членів ЄС. У цей період європейський вимір розглядався як засіб формування розуміння того, що означає бути європейцем [4].

3. *Період з 1986 по 1992 рр.* характеризується проривом, здійсненим внаслідок підписання Єдиного Європейського Акту у 1986 р. (Single European Act 1986), що викликав новий динамізм в межах ЄС. Головним напрямом діяльності у галузі освіти став розвиток полікультурної та мобільної Європи. Задля досягнення поставленої мети у 80-х рр. було ініційовано значну кількість програм ЄС: COMETT, PETRA, LINGUA, Erasmus [4].

Зокрема, Рекомендація РЄ та Міністрів освіти «Про європейський вимір освіти» (1988 р.) розширює трактування європейського виміру, наголошуючи, що освітні цілі європейського виміру включають демократію, соціальну справедливість, повагу прав людини та посилення почуття європейської ідентичності як частину підготовки молоді для реалізації прогресу на шляху розбудови ЄС. Зокрема, висувалися чотири цілі для запровадження європейського виміру: 1) посилення у молоді почуття європейської ідентичності та відчуття цінності європейської цивілізації, що є важливим для захисту принципів демократії, соціальної справедливості та поваги до прав людини; 2) підготовку молоді до участі в економічному і соціальному житті Співдружності; 3) сприяння усвідомленню молоддю переваг Співдружності, як і викликів, що стоять перед нею; 4) покращення знань молоді про Співдружність та країни-члени, їх історію, культуру та економіку, що сприятиме розумінню важливості співпраці країн-членів та країн Європи і світу [10, с.65-66].

У 1991 р. в Резолюції Ради Європи «Європейський вимір в освіті: навчання та зміст програм», затвердженій на 17-й сесії Установчої конференції Міністрів освіти Ради Європи (Відень, 16-17 жовтня 1991 р.), були представлені ідеї формування єдиного європейського стандарту в галузі освіти як уніфікована політика у розробці й упровадженні змісту знань на європейському континенті. Серед

проголошених у резолюції освітніх цілей вітчизняний науковець Н.М. Ремезовська пропонує звернути увагу на те, що на освіту покладається одне з найважливіших завдань – формування єдності європейських народів й розвиток взаємовідносин на цьому ґрунті [11, с.3].

Крім того, європейський вимір перебуває у тісному зв'язку з навчанням сучасних іноземних мов, оскільки мови широко представлені в багатьох документах ЄС (Резолюція 1988 р., Стаття 126 Угоди про створення ЄС (TEU – Treaty on European Union, офіційна назва Маастрихтської угоди, в основі якої лежить розширення положень Римської угоди 1957 р. про створення Європейської Економічної Співдружності – СЕС), Загальноєвропейська програма вивчення мов (The Common European Framework of Reference for Languages)) [11, с.2].

У 1991 році з ініціативи Ради Європи розпочалася реалізація програми «Розвиток європейської середньої освіти». Ця безпрецедентна за масштабністю програма відкрила широкі можливості для обмінів на міждержавному рівні між учителями й учнями, а також для здійснення наукових, зокрема порівняльно-педагогічних, досліджень у галузі європейської шкільної освіти [2; 7, с.2].

Завдяки цьому були розроблені навчальні матеріали і методичні посібники нового зразка (досьє 1996 року), серед них і такі: «Загрози довкіллю в Європі», «Революція в промисловості: народження європейського технологічного простору», «Права людини в Європі», «Вплив грецької драми на європейський театр, літературу, світоглядні ідеї», «Конфлікти в Європі», «Ідентичність, солідарність і розвиток у Новій Європі», «Європейська база даних у галузі економіки». Реалізація цих змістових блоків у шкільних програмах має на меті навчити молодих людей, вихідців з різних європейських країн, жити і працювати разом на засадах добросусідства і співробітництва, відповідально і шанобливо ставитися до європейських цінностей і культурної спадщини [7, с.2].

Таким чином, починаючи з 90-х років ХХ ст. набуло популярності явище так званої європеїзації навчальних програм, яке перш за все покликане гарантувати дотримання освітніх стандартів і яке спричинило важливі зміни у змісті навчальних планів, програм країн та навчально-методичних матеріалів з європейської тематики у країнах Європи. Вони базуються на концепції європейського виміру в освіті, яка розвинулась на початку 90-х років, хоча знання про Європу в багатьох країнах східної та західної Європи були традиційно частиною навчальних програм з багатьох шкільних предметів: історії, географії, іноземних мов, предметів естетичного циклу, громадянської освіти та гуманітарних наук [8, с.1].

Європейський вимір в освіті означає знання традицій, культури, мови, соціально-економічного становища європейських країн, включає визнання культурної різноманітності, культурної спадщини, громадянських цінностей, плюралістичної демократії. Окрім того, спілкування різними мовами, у різних площинах на локальному та міжнародному рівнях всіх учасників навчального процесу за допомогою найсучасніших засобів (Інтернет, листування електронною поштою, обміни інформацією, спільні мультимедійні проекти тощо) також забезпечують підтримку європейського виміру в дії. Конкретне впровадження змісту європейської освіти є результатом трьох фундаментальних принципів, яких дотримується європейська педагогічна громада: впровадження міжнародних стандартів освіти; освіта на основі спільних культурних цінностей, що базуються на європейських традиціях; освіти толерантності, поваги до різності, співробітництва, поваги прав людини та фундаментальних свобод, та розвиток можливостей для життя в демократичному суспільстві [8, с.1].

4. *Період від Маастрихтської угоди про освіту ЄС з 1992 р. до наших днів.* У 1992 р. освіту вперше включили до основної законодавчої діяльності ЄС, стаття 126 Конвенції ЄС. Формування європейського виміру розглядається як один з пріоритетних напрямів діяльності в освіті [4].

Підписання Маастрихтської угоди (1992) на законодавчому рівні визначило важливість спільних дій країн-членів у сфері освіти, зокрема в імплементації європейського виміру в освіту. Відтак, Маастрихтська угода і європейські програми освітянської співпраці, прийняті Європейським Союзом, а також освітні програми й заходи Ради Європи стали імпульсом для широкої дискусії навколо європейського виміру освіти [10, с. 66].

Освітні ініціативи ЄС фокусуються на підтримці освітніх програм SOCRATES, LEONARDO, LINGUA. Прийняття Лісабонської стратегії у 2000 р. має на меті перетворення ЄС на «конкурентоспроможне та соціально інтегроване суспільство знань» [4].

У 1996 році Європейська Комісія оприлюднила «Білу книгу» під назвою «Викладання і навчання: прямуємо до суспільства, що навчається» (Teaching and Learning: Towards the Learning Society). Розміщені на її сторінках декларації і пропозиції щодо забезпечення якісних стандартів європейської освіти згруповані за п'ятьма головними напрямками: 1) стимулювати опанування нових знань шляхом осучаснення й

урізноманітнення шляхів здобуття професійно-технічної освіти; 2) сприяти зближенню шкільної освіти і бізнесу через розвиток нових форм співпраці; 3) боротися зі шкільними «втратами», створюючи школи «другого шансу» для молодих людей, що передчасно залишили заклади загальної і професійної освіти; 4) забезпечувати кваліфіковане оволодіння європейцями щонайменше трьома мовами як наріжну передумову побудови суспільства знань; 5) здійснювати фінансування загальної та професійної освіти на пріоритетних засадах і забезпечувати таким чином її конкурентоспроможність [12, с. 258].

Результатом дискусії цього періоду були напрацьовані європейською спільнотою європейські вимоги до ключових вмінь, які були представлені на симпозіумі Ради Європи у Берні в 1996 р. До списку європейських вимог до ключових вмінь випускників середніх шкіл у Європі були віднесені такі уміння: співпрацювати в групі; користуватися новими засобами інформації; вирішувати проблеми; знайомитися з різними джерелами даних; слухати і брати до уваги погляди інших людей; розмовляти кількома мовами; поєднувати розрізнені елементи знань; брати на себе відповідальність; бачити зв'язок між минулими і сучасними подіями; справлятися з непевністю і складністю світу [10, с. 66-67].

Більшість цих ключових умінь в більш синтезованому і комплексному вигляді відбивається в Рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи «Про середню освіту» (1999 р.), де було обґрунтовано п'ять напрямів ключових умінь, а саме: політичні й соціальні уміння, включаючи вміння й бажання поділяти відповідальність, брати участь в груповому прийнятті рішень, розв'язувати суперечки мирно, долучатись до діяльності й допомагати поліпшувати демократичні інституції; уміння, потрібні для життя в полікультурному суспільстві з метою приборкання расизму і ксенофобії, що відроджуються; для запобігання атмосфері нетерпимості освіта повинна забезпечити молодь міжкультурними вміннями, як, наприклад, сприйняття різноманітності, повага до інших, уміння жити з людьми інших культур, мов і релігій; майстерне усне і письмове спілкування, яке є настільки важливим для успіху в освіті та соціальному й трудовому житті, що нині без них особи наражаються на небезпеку бути виключеними з суспільства; подібно до цього знання або хоча б можливість вивчення кількох мов набуває все більшого значення; обізнаність про інформаційне суспільство, яке народжується: досконале володіння технологій, розуміння способу їх застосування, їхніх переваг та небезпеки, а також умінню судити про інформацію, поширювану засобами масової інформації та рекламою; уміння навчатися протягом усього життя, що становить основу неперервної освіти як у робочому середовищі, так і в особистому й соціальному житті [10, с. 67].

Крім того, для запровадження європейського виміру в освіту необхідна була спеціальна підготовка вчителів, отже, курикулум педагогічної освіти теж має включати європейський вимір. З цієї метою була проголошена доповідь Європейської Комісії «Про конкретні майбутні завдання для освіти та професійної підготовки у Європі (Стокгольм, березень 2001 р.), яка містить пропозиції щодо спільних дій країн-членів у сфері освіти до 2010 року.

Ця доповідь стала першим документом, що запропонував стратегію розвитку національних освітніх політикумів, включаючи такі спільні цілі: 1) підвищення якості та ефективності систем освіти та підготовки в країнах ЄС; 2) спрощення доступу до всіх форм освіти впродовж життя; 3) посилення відкритості систем освіти та підготовки усьому світу [3, с. 5-6; 10].

Спільна діяльність з реалізації визначених цілей, зокрема у галузі педагогічної освіти, стала можливою завдяки Програмі «Освіта і професійна підготовка 2010» (Education and Training Work Programme 2010), на основі якої у 2002 р. Комісія створила робочу групу для вивчення можливостей підвищення кваліфікації вчителів та викладачів у галузі педагогічної освіти, до якої увійшли представники 31 країни. Подальша робота Комісії та національних експертів засвідчила спільну згоду щодо необхідності змін, результатом якої стало ґрунтовне напрацювання у вигляді науково обґрунтованого комплексу Загальноєвропейських принципів для компетенцій і кваліфікацій вчителів (Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications) [1, с. 12; 10].

Метою Амстердамської конференції, 12-13 березня 2002 р. було представити різні події в галузі забезпечення якості вищої освіти та її інтернаціоналізації в Європі, а також з точки зору перспективи її розвитку за межами Європейського простору вищої освіти. На конференції різними суб'єктами було представлено огляд різноманітних заходів на різних рівнях та обговорено ці теми з точки зору європейського виміру якості освіти [14, с. 11].

Учасники конференції «20 років підтримки студій європейської інтеграції» (Брюссель, вересень 2009 р.) дійшли спільної згоди, що концепція європейського виміру має включати три складові, пов'язані з: інформацією; усвідомленням та ідентичністю; умінням вибудовувати зв'язки один з одним. Матеріали конференції містять обґрунтування змісту цих складових у підготовці європейських вчителів:

1) Учителям необхідно володіти інформацією й знаннями щодо європейської інтеграції (знання про країни-члени: історію, культуру, мову освіти тощо); знаннями про ЄС: (інституції, методи діяльності, практику, ініціативи, рішення, щоденне життя); знаннями про європейську культурну спадщина, спільність і відмінності; знаннями й інформацією про процес європейського співробітництва, результати і гострі проблеми тощо. 2) Європейський вимір передбачає розвиток у вчителів відкритого мислення; прихильності і поваги до людей, які проживають в зарубіжних країнах й належать до різних культур, релігій; обізнаності з культурними стереотипами для розпізнання витоків ксенофобії й расизму тощо. 3) Учителі мають оволодіти новими вміннями щодо розвитку в учнів толерантності, прийняття ними плюралістичних цінностей й прав людини, зміцнення у молоді почуття європейської ідентичності, європейського громадянства, взаєморозуміння тощо [5; 10, с. 69].

Отже, ретроспективний контент-аналіз провідних документів Європейської Комісії, Ради Європи та ЄС засвідчив, що розвиток сутності явища й змісту поняття «європейський вимір в освіті» починає трансформуватись наприкінці XX – на початку XXI ст. у зв'язку з поширенням ідей «європейства» на культурну, соціальну та політичну сфери життя ЄС.

Таким чином, аналіз офіційних законодавчо-нормативних документів Європейської комісії у справах освіти, Ради Європи та ЄС засвідчив, що гармонізація й погодженість у діяльності національних систем освіти країн – учасниць відбувається за їх сприяння та колегіального ухвалення рішень й здебільшого стосується визначення пріоритетних напрямів й засадничих принципів функціонування європейських освітніх закладів різного рівня.

Крім того, необхідно усвідомлювати, що оновлені європейські стандарти вітчизняної шкільної та педагогічної освіти повинні поєднувати національні та загальноєвропейські компоненти, із врахуванням закономірностей та особливостей світового та загальноєвропейського розвитку, а також вимог ринку праці. Задля цього необхідно затвердження нормативно-правового поля в галузі запровадження європейського виміру на всіх рівнях освіти з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартизації та сертифікації.

Перспективними напрямками подальших наукових розвідок запровадження європейського виміру у шкільну та педагогічну освіту може стати поширення тренінгів та спецкурсів з європейської інтеграції для школярів та учителів, створення шкільних європейських клубів, рольових та командних ігор на європейську тематику тощо.

Список використаних джерел:

1. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament. Improving the Quality of Teacher Education [Електронний ресурс] // SEC (2007) 931, SEC(2007)933 – Brussels: Commission of European Communities, 2007. – 16 p. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/education/com392_en.pdf
2. Council of Europe. Recommendation №1111 of the Parliamentary Assembly, on «The European Dimension of Education» [Електронний ресурс]. – Strasbourg, 1989. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta89/erec1111.htm>
3. Десятов Т.М. Співробітництво у галузі професійної освіти і навчання в Європейському Союзі [Електронний ресурс] / Т.М.Десятов. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Sitimn/2010_23/Spivrobitnuztvo_v_galuzi_prof_osvitu_navchanna.pdf
4. Economou A. The Formulation, Acceptance and Implementation of the European Dimension in British compulsory schooling: A comparative study within Great Britain, DPhil Thesis / A. Economou. – Oxford: Oxford University Press, 2001.
5. Education and Culture DG: Lifelong Learning Programme. European Dimension and Teacher Training (EU.Di.T.T.) in the European Union [Електронний ресурс] / Jean Monnet Conference 2009 «20 Years of Support for European Integration Studies», Brussels, 7-8 September 2009. Jean Monnet Conference 2009 «20 Years of Support for European Integration Studies». – Brussels, 7-8 September 2009. – Режим доступу: http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/EUR/ViewPDFFile-OpenPDFFile?FileName=NC3110683ENC_002.pdf&SKU=NC3110683ENC_PDF&CatalogueNumber=NC-31-10-683-EN-C
6. Zgaga P. Between National Higher Education Systems and Internationalization: the case of Teacher Education [Електронний ресурс] / P. Zgaga. – Режим доступу: http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/zgaga-between-nat-hed.pdf

7. Лавриченко Н. Європа освіти та порівняльна педагогіка в їх обоєму поступі [Електронний ресурс] / Н.Лавриченко // Порівняльно-педагогічні студії, 2009. – №1. – С.10-17. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ppstud/2009_1/files/10_17.pdf
8. Овчарук О. В. Стратегія реалізації європейського виміру в українській освіті у контексті інтеграційних процесів в Європі [Електронний ресурс] / О.В. Овчарук. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2006_9_2/doc_pdf/ovcharyk.pdf
9. Pingel F. How to approach Europe? The European dimension in history textbooks / F. Pingel // In J. van der Leeuw-Roord (Ed.), History for today and tomorrow: What does Europe mean for school history? – Hamburg: Korber- Stiftung, 2001. – pp.205-229.
10. Пуховська Л. Європейський вимір педагогічної освіти: нові компетентності вчителів [Електронний ресурс] / Л.Пуховська // Порівняльно-педагогічні студії: Науково-педагогічний журнал. – 2009. – №1. – С.63-70. – Режим доступу: http://udpu.org.ua/files/fahovi_vydannya/studii/1_2009.pdf
11. Ремезовська Н.М. Європейський вимір стандартизації шкільної освітньої галузі «Сучасні іноземні мови в Англії» [Електронний ресурс] / Н.М. Ремезовська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2010. – № 5 (7). – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/2010_5/90.pdf
12. Ryba R. Developing the European Dimension in Education: The Roles of the European Union and the Council of Europe / R. Ryba // Problems and Prospects of European Education. – Westport, CT, USA: Greenwood Publishing Group, Incorporated, 2000. – С. 258.
13. Savvides N. Exploring the European Dimension in Education: A Comparative Study of Three European Schools in England, Belgium and Spain / Nicola Savvides // Journal of Research in International Education August, 2009. – No.8. – P.231-232.
14. Working on the European Dimension of Quality: Report of the conference on quality assurance in higher education as part of the Bologna process [Електронний ресурс]. – Amsterdam, 12-13 March 2002. – Режим доступу: <http://www.jointquality.nl/content/denemarken/WorkingEuropeanDimension.pdf>

Аннотация

Постригач Н.О. Развитие идей европейского измерения в образовании в деятельности международных организаций

В статье представлен ретроспективный контент-анализ ведущих документов Европейской Комиссии, Совета Европы и ЕС. Автор статьи отмечает, что развитие сущности явления и содержания понятия «европейское измерение в образовании» начинает трансформироваться в конце XX – начале XXI века, в связи с распространением идей «европеизации» на культурную, социальную и политическую сферы жизни стран ЕС.

Ключевые слова: европейское измерение в образовании, интеграция, европеизация, международные образовательные организации.

Summary

N. Postrygach Development ideas of the European dimension of education in international organizations activities

This article presents a retrospective content analysis of major documents of the European Commission, the Council of Europe and the EU. The article notes that the development of the phenomenon and essence of the term «European dimension in education» begins to transform in the late XX – early XXI century with the spread of ideas «Europeanization» on the cultural, social and political spheres of life EU states.

Key words: European dimension in education, integration, Europeanization, international educational organizations.